

Załącznik
do Uchwały Nr XXXVI/795/04
Rady Miasta Bydgoszczy
z dnia 10 listopada 2004 roku

Strategia rozwoju Bydgoszczy do 2015 roku

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	2
2. ORGANIZACJA PRAC	3
3. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU BYDGOSZCZY	5
4. WYNIKI ANALIZY SWOT	13
5. STRATEGIA ROZWOJU BYDGOSZCZY	15
5.1. MISJA ROZWOJU MIASTA	15
5.2. GŁÓWNE CELE STRATEGICZNE.....	15
5.3. ZESTAWIENIE CELÓW OPERACYJNYCH I DZIAŁAŃ.....	17
<i>Strategiczny Cel I.....</i>	<i>17</i>
<i>Strategiczny Cel II</i>	<i>27</i>
<i>Strategiczny Cel III.....</i>	<i>34</i>
<i>Strategiczny Cel IV</i>	<i>37</i>
<i>Strategiczny Cel V.....</i>	<i>42</i>
6. MONITOROWANIE REALIZACJI STRATEGII.....	44

1. WPROWADZENIE

W kwietniu 1998 roku Rada Miasta Bydgoszczy uchwaliła „Strategię rozwoju Bydgoszczy do 2010 roku”. Był to pierwszy tego rodzaju dokument przygotowany przy szerokim współudziale mieszkańców. Stanowił on podstawę przy podejmowaniu decyzji dotyczących wszelkich procesów związanych z rozwojem naszego miasta. Przez cały okres funkcjonowania strategii prowadzony był monitoring jej realizacji. Analizując sześciolletni okres wdrażania strategii można było stwierdzić, że pomimo wielu problemów i kosztów związanych z reformami społecznymi i ustrojowymi, realizowano ją zgodnie z wytyczonymi celami. Zarówno działania inwestycyjne jak i organizacyjne dały wymierne korzyści, usprawniając funkcjonowanie miasta i przyczyniając się do poprawy warunków życia mieszkańców. Jednak od czasu uchwalenia strategii wystąpiło szereg czynników mających wpływ na zmianę uwarunkowań rozwojowych. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć:

- nowy podział administracyjno-terytorialny kraju, w wyniku którego dla utworzonego województwa kujawsko-pomorskiego Bydgoszcz została siedzibą Wojewody, a Toruń – siedzibą samorządu województwa,
- przyjęcie dodatkowych zadań i kompetencji (Bydgoszcz stała się miastem na prawach powiatu, w związku z czym pod nadzór Prezydenta przeszły nowe placówki i jednostki organizacyjne),
- proces wstępowania Polski do Unii Europejskiej i związane z tym regulacje dostosowawcze do wymogów Wspólnego Rynku, wspieranie działań zwiększających gospodarczą i społeczną spójność, dokumenty zawierające strategię i priorytety działań funduszy pomocowych Unii i Polski,
- uchwalenie strategii i programu rozwoju województwa,
- zmianę przepisów dotyczących finansów jednostek samorządu terytorialnego,
- nową ustawę o pomocy społecznej i ustawę o świadczeniach rodzinnych,
- zmiany systemu organizacyjno-finansowego zakładów opieki zdrowotnej,
- zmiany systemu organizacyjno-finansowego oświaty.

Okoliczności te spowodowały podjęcie przez Prezydenta Miasta decyzji o rozpoczęciu procesu aktualizacji strategii, celem wykreowania koncepcji rozwojowej na miarę wyzwań stojących przed Bydgoszczą oraz stworzenia dokumentu akceptowanego społecznie, racjonalnego gospodarczo, zgodnego z obecnymi wymogami w zakresie ochrony środowiska, a także spójnego z polityką przestrzenną miasta.

Mając na uwadze wyżej wymienione przesłanki stworzony został dokument, którego zapisy wpasowują się w podstawowe dokumenty planistyczne kraju i regionu, jakimi są:

- Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006,
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006,
- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2010 roku.

2. ORGANIZACJA PRAC

Podjętą pracę nad aktualizacją strategii opracowano harmonogram, zawierający działania związane z przebiegiem całego procesu. Proces zainicjował Prezydent Miasta Bydgoszczy, kierując za pośrednictwem regionalnych mediów apel do mieszkańców o aktywne włączenie się do prac nad przebudową strategii. Apel i stosowne informacje umieszczone zostały także na internetowych stronach Urzędu Miasta. Uspołecznienie procesu współtworzenia nowego dokumentu odbyło się poprzez rozesłanie ankiety w sprawie „Aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta” do kilkuset osób, instytucji i organizacji. Oddzielna ankieta skierowana została do młodzieży bydgoskich szkół, która miała dzięki temu możliwość wypowiedzenia się na temat nurtujących ją problemów i przedstawienia propozycji ich rozwiązania. Odpowiedzi na pytania zawarte w ankietach były cennym materiałem przy formułowaniu misji, celów i działań strategicznych.

Wnikliwie rozpoznano także obecny stan miasta i zachodzące w nim zmiany na przestrzeni lat 1994-2003. Dokonane to zostało w opracowanej „Diagnozie prospektywnej”, w której zawarto szereg danych statystycznych oraz analizę funkcjonowania poszczególnych sfer miasta. W materiale tym zidentyfikowano także słabe i mocne strony Bydgoszczy oraz przedstawiono analizę zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań rozwoju (analiza SWOT).

Opracowana „Diagnoza prospektywna” oraz wyniki ankiet przekazane zostały zespołowi robocznemu Społecznej Rady Konsultacyjnej ds. aktualizacji „Strategii Rozwoju Bydgoszczy do 2015 roku”. Społeczna Rada Konsultacyjna powołana została Zarządzeniem nr 195/04 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 21 maja 2004 roku. W jej skład weszli przedstawiciele: Rady Miasta Bydgoszczy, jednostek gospodarczych, instytucji bezpieczeństwa publicznego, instytucji związanych ze sferą infrastrukturalną, placówek naukowo-badawczych, organizacji biznesowych, sportowych, związków i stowarzyszeń. Przewodniczącą zespołu została Pani Lidia Wilniewicz Zastępca Prezydenta Miasta. Społeczna Rada Konsultacyjna wypracowała nową strategię rozwoju Bydgoszczy, z horyzontem czasowym do 2015 roku, dostosowaną do obecnych uwarunkowań. Sformułowała misję rozwoju i cele strategiczne, a do każdego z celów określiła stosowne działania realizacyjne.

Strategia określiła kierunki rozwoju Bydgoszczy, które stanowią wytyczne dla władz miasta oraz mają zachęcać mieszkańców, różnorodne instytucje i partnerów zewnętrznych do angażowania się w działania na rzecz osiągnięcia wyznaczonych celów. Działania odpowiadające wyznaczonym celom strategicznym są zarówno przedsięwzięciami realizowanymi przez Urząd Miasta, jak i wykraczającymi poza zadania własne samorządu.

Strategia rozwoju Bydgoszczy jest podstawą wszelkich prac planistycznych. Dlatego też uchwalone wcześniej polityki branżowe i programy realizacyjne muszą zostać przeanalizowane pod kątem zgodności z zapisami nowej strategii,

a następnie zaktualizowane lub opracowane od nowa, jeżeli zaistnieje taka potrzeba. Również nowe programy powinny być zgodne z uchwaloną strategią. Polityki branżowe oraz wieloletnie programy realizacyjne są uszczegółowieniem zapisów strategii z określeniem zakresów zadań, kosztów, wymiernych efektów działań. Programy realizacyjne, ze względu na konieczność określenia środków na ich wykonanie, dotyczą zwykle okresów krótszych niż horyzont czasowy strategii. Jednym z takich programów jest wieloletni program inwestycyjny miasta Bydgoszczy, który przekłada działania zapisane w strategii na konkretne inwestycje w aspekcie możliwości finansowych miasta.

Dostosowanie zapisów strategii do obecnych uwarunkowań, z uwzględnieniem strategii województwa oraz programów operacyjnych wynikających z Narodowego Planu Rozwoju 2004-2006, ułatwi starania o pozyskanie środków z funduszy strukturalnych oraz z Funduszu Spójności na realizację projektów, które będą miały wpływ na efektywny rozwój Bydgoszczy. Jednak zagrożeniem dla osiągnięcia wyznaczonych celów mogą być pogarszające się uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, w tym sytuacja finansowa Miasta, na którą ma wpływ niedostosowanie systemu finansowego samorządów do nałożonego na nie zakresu obowiązków, konieczność spłaty zaciągniętych kredytów i wykupu wyemitowanych obligacji. Może to skutkować przesunięciem w czasie wykonania niektórych działań.

Obecnie Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego pracuje nad dokumentami programowymi do Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013. Ich zakres obejmuje aktualizację strategii województwa – Wizja rozwoju do 2010 roku oraz sporządzenie Regionalnego Programu Operacyjnego Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013. Miasto współpracuje z Urzędem Marszałkowskim przy tworzeniu i aktualizacji wyżej wymienionych dokumentów planistycznych. Współpraca ta ma na celu między innymi zachowanie spójności dokumentów województwa z dokumentami miasta tak, aby ich zapisy obejmowały ważne dla Bydgoszczy przedsięwzięcia, ujęte w nowej strategii rozwoju miasta.

3. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU BYDGOSZCZY

Bydgoszcz – miasto o ponad 650-letnich dziejach, położone nad Brdą i Wisłą, na styku dwóch krain geograficzno-historycznych: Pomorza i Kujaw, w obszarze źródeł państwowości polskiej: Biskupina, Kruszwicy oraz Strzelna, legitymujące się dużym potencjałem demograficznym, znaczącym dorobkiem gospodarczym i kulturowym, pełniące szereg funkcji o znaczeniu ponadregionalnym i krajowym, szczególnie w zakresie administracji, produkcji, handlu, finansów, nauki i kultury, stojące przed nowymi wyzwaniami XXI wieku.

Bydgoszcz to stolica administracyjna regionu Kujawsko-Pomorskiego, 370 tysięczne miasto, posiadające swój indywidualny, niepowtarzalny wizerunek. Zajmując 8 pozycję w Polsce pod względem liczby ludności i powierzchni, stanowi ważne ogniwo w systemie osadniczym kraju. W ponad 650-letnich dziejach Bydgoszcz była miejscem wielu ważnych dla kraju wydarzeń o charakterze politycznym, kulturalnym i naukowym.

Bydgoszcz jest największym miastem województwa kujawsko-pomorskiego. Razem z Toruniem tworzy unikalny w skali kraju zespół miast, zamieszkiwany łącznie z sąsiadującymi gminami przez około 800 tysięcy osób. Aglomeracja bydgosko-toruńska jest centralnie położona w obszarze województwa kujawsko-pomorskiego, co stwarza mieszkańcom regionu dobre warunki dostępu do różnorodnych usług. Uzupełniający się rozwój obu miast, Wzajemne wspieranie się w staraniach o środki na inwestycje o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, czy też wspólna realizacja ważnych przedsięwzięć, powinny prowadzić do powstania europolu - zespołu miejskiego o znaczeniu europejskim.

Od końca lat dziewięćdziesiątych liczba ludności naszego miasta systematycznie maleje, co powodowane jest głównie ujemnym przyrostem naturalnym. Na tle dziesięciu największych miast w kraju, zmiany demograficzne w Bydgoszczy zasadniczo nie odbiegały od procesów zachodzących w pozostałych ośrodkach. Prognozy demograficzne, zarówno dla Polski jak i naszego miasta, przewidują dalszą depresję. Niekorzystnym zjawiskiem będzie systematyczny spadek liczebności osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost w grupie osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców ogółem.

Pozytywną cechą społeczeństwa bydgoskiego jest jego wysoka aktywność gospodarcza, co może być naszym atutem w przyciąganiu inwestorów. Świadczy o tym porównanie mierników określających poziom przedsiębiorczości wśród dziesięciu największych miast Polski. Dynamika przyrostu liczby firm była wyższa jedynie w Gdańsku. Na koniec 2003 roku na

terenie naszego miasta działało 47,9 tys. podmiotów gospodarki narodowej, co stanowiło 25,1% wszystkich jednostek gospodarczych województwa. Nasza gospodarka charakteryzuje się jednak niskim poziomem innowacyjności i słabym powiązaniem z nauką. Do przyczyn słabej efektywności wykorzystania osiągnięć nauki dla potrzeb praktyki gospodarczej można zaliczyć między innymi strukturę wielkościową firm. Największy odsetek stanowią małe przedsiębiorstwa - 99% ogółu podmiotów gospodarczych. Firmy te najczęściej nie mają wystarczającego kapitału na finansowanie inwestycji innowacyjnych oraz na ponoszenie kosztów związanych z wdrażaniem nowych technologii. Odzwierciedleniem słabego powiązania gospodarki z nauką jest struktura finansowania badań. Środki na badania i rozwój pochodzą głównie z budżetu państwa - w 2001 roku ich udział w nakładach ogółem wynosił w Polsce około 65%, podczas gdy np. w Niemczech 30% a w Austrii i Norwegii 40%. Dla podniesienia poziomu innowacyjności naszej gospodarki konieczne jest stymulowanie współpracy między ośrodkami naukowo-badawczymi i przedsiębiorstwami oraz rozwój form pomocy publicznej dla MSP wdrażających wysokie technologie. Cenną inicjatywą mającą na celu powiązanie nauki z gospodarką są działania związane z tworzeniem Inkubatora Technologicznego.

Atrakcyjność miasta dla potencjalnych inwestorów może wiązać się z wysokimi kwalifikacjami pracowników. Wskaźnik osób z wyższym wykształceniem wynosi dla Bydgoszczy 13,9% przy 9,9% dla Polski. Obserwuje się coraz większe zainteresowanie młodzieży nauką w szkołach o profilu ogólnokształcącym, a możliwości jej dalszego kształcenia oferują istniejące i ciągle rozwijające się uczelnie.

W Bydgoszczy funkcjonuje także szereg organizacji i instytucji okołobiznesowych, wspierających rozwój przedsiębiorczości oraz zrzeszających przedsiębiorców. Należy do nich dobrze rozwinięty sektor bankowy i rynek usług finansowych, ubezpieczeniowych, obsługi nieruchomości i firm oraz organizacje targowe, izby przemysłowo-handlowe i stowarzyszenia gospodarcze.

Ważnym i trudnym do rozwiązania problemem społecznym jest występujące w Bydgoszczy bezrobocie (12,8% na koniec 2003 roku) i związany z tym proces ubożenia części mieszkańców oraz jednoczesne rozwarstwienie ekonomiczne społeczeństwa. Dlatego niezbędne jest podejmowanie szerokiego i zróżnicowanego zakresu działań, w tym wspomagających rozwój przedsiębiorczości. Do aktywizacji bydgoskiego rynku pracy przyczyni się Bydgoski Park Przemysłowy, tworzony na terenie Zakładów Chemicznych „Zachem”.

Dla większości województwa Bydgoszcz pełni rolę głównego ośrodka w zakresie usług wyższego rzędu (kultura, nauka, ochrona zdrowia, sport, administracja).

Zaplecze aktywności kulturalnej stanowią liczne instytucje i placówki, wśród których w pierwszej kolejności należy wymienić Filharmonię Pomorską i Operę Nova. Dzięki znakomitej bazie oraz aktywnej działalności tych placówek, Bydgoszcz urasta do rangi trzeciej metropolii muzycznej w kraju. Nasze miasto wyróżnia niepowtarzalna dzielnica muzyczna, gdzie obok siebie funkcjonują Akademia Muzyczna, Państwowy Zespół Szkół Muzycznych i Filharmonia Pomorska. Dużą rolę w życiu kulturalnym odgrywa także Teatr Polski, który w ostatnich latach stara się wnieść wiele ciekawych działań na krajowy rynek teatralny, realizując interesujący pomysł – Festiwal Prapremier. W Bydgoszczy funkcjonują również: Biuro Wystaw Artystycznych, muzea (Muzeum Okręgowe, Pomorskie Muzeum Wojskowe, Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego, Izba Tradycji Bydgoskich Dróg Żelaznych, Muzeum Farmacji, Muzeum Oświaty), biblioteki i czytelnie, w tym Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna, liczne galerie, Miejski Ośrodek Kultury, Wojewódzki Ośrodek Kultury, Pałac Młodzieży, Młodzieżowe Domy Kultury, Centrum Kultury Katolickiej „Wiatrak”. W Bydgoszczy rozwijają się również środowiska kultury alternatywnej. W naszym mieście działa ponad 50 stowarzyszeń kulturalnych o bardzo szerokim zakresie działania, począwszy od popularyzacji i upowszechniania określonych dziedzin sztuki, poprzez towarzystwa zajmujące się promocją wartości kulturalnych miasta i regionu, po towarzystwa skupiające przedstawicieli środowisk twórczych. Podstawowym problemem w rozwoju różnych dziedzin kultury są ograniczone możliwości finansowe poszczególnych placówek. Środowisko kulturowe miasta to również dobra materialne: zabytki architektury i techniki, układy urbanistyczne itp. W stosunkowo ubogiej w zabytki Bydgoszczy (wiele budynków świadczących o polskości miasta zostało wyburzonych przez zaborcę w XIX wieku, część w czasie II wojny), szczególnie ważna jest dbałość o istniejące obiekty. Dla poprawy wizerunku miasta konieczna jest między innymi rewitalizacja i zagospodarowanie Wyspy Młyńskiej, Wenecji Bydgoskiej, kwartałów zabudowy śródmiejskiej, kontynuacja prac modernizacyjnych w placówkach kultury i prac renowacyjnych historycznych obiektów. Zabytki Bydgoszczy powinny być również lepiej wyeksponowane i oznakowane.

Należy także podkreślić znaczenie i rolę istniejącego w Bydgoszczy potencjału medialnego. W naszym mieście zlokalizowany jest Ośrodek Regionalny Telewizji Polskiej, który emituje program niemal na cały obszar województwa. Podobny zasięg odbioru ma Radio Pomorza i Kujaw („Radio PiK”), a mniejszy lokalne rozgłoszenie: Blue FM, Eska, Plus. Każdy z bydgoskich dzienników: „Gazeta Pomorska”, „Ekspress Bydgoski” oraz lokalny dodatek

„Gazety Wyborczej”, dostępny jest na terenie całego województwa, część także poza jego granicami.

Istotną rolę odgrywają zlokalizowane w mieście siedziby: Urzędu Wojewódzkiego, Pomorskiego Okręgu Wojskowego, Jednostki Zabezpieczenia Centrum Szkolenia Sił Połączonych NATO, Regionalnej Izby Obrachunkowej, Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Urzędu Żeglugi Śródlądowej, Okręgowego Inspektoratu Państwowej Inspekcji Pracy, Bydgoskiej Izby Lekarskiej, Inspektoratu Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, Kujawsko-Pomorskiego Oddziału Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty, Prokuratury Okręgowej, Sądu Okręgowego, Wojskowego Sądu Garnizonowego, Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego oraz delegatur: Najwyższej Izby Kontroli, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Instytutu Pamięci Narodowej. W Bydgoszczy funkcjonują również ośrodki działające na rzecz włączenia się społeczności Kujaw i Pomorza w procesy integracji z Unią Europejską (Pomorsko-Kujawskie Centrum Demokracji Lokalnej, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, ośrodek Alliance Francaise). Prestiż miasta podnosi także utworzenie w 2004 roku diecezji bydgoskiej kościoła rzymsko-katolickiego.

Bydgoszcz stanowi dla regionu ważny ośrodek nauki, z kilkunastoma uczelniami wyższymi o różnorodnym profilu kształcenia. W ostatnich latach nastąpił dynamiczny rozwój szkolnictwa wyższego, zarówno państwowego jak i niepaństwowego. W naszym mieście funkcjonuje 6 uczelni państwowych (Akademia Bydgoska, Akademia Techniczno-Rolnicza, Akademia Muzyczna, Collegium Medicum funkcjonujące w ramach Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Ośrodek Studiów Wyższych w Bydgoszczy Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Sekcja Wydziału Technologicznego Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu) oraz 8 uczelni niepublicznych. W Bydgoszczy kształcą się obecnie ponad 40 tys. studentów. Największymi uczelniami są: Akademia Bydgoska i Akademia Techniczno-Rolnicza, w których wiedzę zdobywa łącznie prawie 70% studentów. Uczelnie przygotowują ważną dla regionalnej gospodarki kadrę inżynierów w wielu specjalnościach (między innymi w zakresie elektroniki, telekomunikacji, elektrotechniki, budownictwa, biotechnologii, inżynierii środowiska, mechaniki i budowy maszyn, technologii chemicznej, zarządzania i marketingu) oraz pedagogów, lekarzy, muzyków i ekonomistów. Słabością Bydgoszczy w zakresie szkolnictwa wyższego jest brak uniwersytetu, co znacznie obniża prestiż miasta na arenie krajowej i międzynarodowej.

W Bydgoszczy, poza placówkami podstawowej opieki zdrowotnej, istnieje szerokie zaplecze medyczne w zakresie usług specjalistycznych. Należy do nich: Centrum Onkologii, Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny, Szpital Wojewódzki, Wojewódzki Szpital Dziecięcy, Kujawsko-Pomorskie Centrum

Pulmonologii, Wojewódzki Szpital Obserwacyjno-Zakaźny, 10 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką, Wielospecjalistyczny Szpital Miejski, Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej MSWiA. Baza ochrony zdrowia służy nie tylko społeczeństwu miasta, ale także mieszkańcom regionu. Jednym z ważniejszych przedsięwzięć jest dokończenie budowy bloku operacyjnego w Szpitalu Miejskim, co wynika z konieczności dostosowania szpitala do europejskich wymagań stawianych zakładom opieki zdrowotnej. Ważnym zadaniem jest także wyposażanie szpitali oraz przychodni w niezbędny i nowoczesny sprzęt. Główne kierunki działań obejmować powinny również profilaktykę i promocję zdrowia. Podstawowym problemem dotyczącym opieki zdrowotnej jest niewydolny system finansowania usług medycznych.

Bardzo ważnym dla zdrowia mieszkańców jest też możliwość korzystania z oferty sportowo-rekreacyjnej. Istniejąca baza daje szerokie możliwości uprawiania sportów, zarówno wyczynowo jak i rekreacyjnie. Sport, a szczególnie organizacja prestiżowych imprez o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, jest też istotnym elementem promocji miasta. Wykorzystywany do tego celu jest jeden z najlepszych w kraju stadionów lekkoatletycznych WKS „Zawisza”, nowoczesna hala sportowo-widowiskowa „Łuczniczka”, stadion żużlowy, zaplecze do uprawiania sportów wodnych (tor regatowy w Brdujściu, tor kajakarstwa górskiego w centrum miasta) i wiele innych obiektów. W minionych latach znaczne nakłady przeznaczone zostały na modernizację i rozwój bazy sportowej. Prowadzenie dalszych prac renowacyjnych jest niezbędne celem utrzymania obiektów w odpowiednim stanie technicznym. W ramach rozbudowy bazy sportowej szczególną uwagę należy zwrócić na tworzenie otwartych, osiedlowych kompleksów sportowo-rekreacyjnych i pojedynczych boisk oraz budowę kolejnych basenów, realizację placów zabaw, rozbudowę ścieżek rowerowych.

Na jakość życia mieszkańców znaczący wpływ mają warunki mieszkaniowe i poczucie bezpieczeństwa. Istniejące zasoby mieszkaniowe nie gwarantują samodzielnego mieszkania każdej rodzinie. W Bydgoszczy statystycznie przypadło 113 gospodarstw domowych na 100 mieszkań. Rosnąca liczba rodzin, których sytuacja życiowa, głównie materialna, uniemożliwia utrzymanie własnego mieszkania, powoduje duże zapotrzebowanie na lokale socjalne. Dla likwidacji deficytu mieszkań i poprawy warunków mieszkaniowych niezbędna jest realizacja nowego budownictwa oraz kompleksowa modernizacja znacznej części istniejących budynków, z uwzględnieniem ładu przestrzennego i podniesienia standardów estetycznych wszystkich elementów zagospodarowania. Istniejące w granicach administracyjnych miasta rezerwy terenów budowlanych, na których szacowana jest możliwość realizacji ponad 32 tys. nowych mieszkań, dają szansę zaspokojenia prognozowanych do 2015 roku potrzeb mieszkaniowych.

Bydgoszcz stanowi ważny punkt na mapie dróg samochodowych Polski. Przez miasto ulicami układu podstawowego przebiegają drogi krajowe nr 5, 10, 25 i 80 oraz drogi wojewódzkie i powiatowe. Ranga miasta, jak i lokalizacja na skrzyżowaniu szlaków drogowych, skutkuje stosunkowo dużym udziałem pojazdów ciężkich w strukturze ruchu. Jednak wiele z odcinków arterii krajowych przebiegających przez miasto nie spełnia właściwych dla tej kategorii dróg parametrów technicznych. Niskie standardy sieci drogowej mają swoje odzwierciedlenie w stanie bezpieczeństwa na ulicach Bydgoszczy i negatywnym oddziaływaniu na otoczenie (emisja hałasu i zanieczyszczenie powietrza). Podstawową wadą istniejącego układu drogowego jest brak tras pozwalających na sprawne przemieszczanie się między osiedlami z pominięciem obszaru Śródmieścia oraz zdecydowanie za mała liczba przepraw mostowych pomiędzy lewo- i prawobrzeżną częścią miasta. Najbardziej obciążonymi odcinkami sieci ulicznej są przeprawy mostowe oraz ulica Fordońska - podstawowe powiązanie centrum miasta z Fordonem. Miasto odczuwa także wyraźny brak czytelnego układu obwodnicowego Śródmieścia. Dodatkowy problem sprawia niedostateczna liczba parkingów, zwłaszcza w rejonie obszaru Starego Miasta i Śródmieścia, a także brak parkingów na obrzeżu miasta dla samochodów ciężarowych. O jakości zamieszkania na wielu osiedlach miasta decyduje lokalna sieć uliczna. Składa się ona w dużej mierze z dróg o nawierzchni gruntowej – stanowią one 40% sieci ulicznej ogółem, co świadczy o skali problemu.

Bydgoski węzeł kolejowy tworzą przecinające się tutaj linie znaczenia państwowego. Linia kolejowa łącząca Śląsk i Kraków z Gdynią krzyżuje się w Bydgoszczy ze szlakiem Warszawa-Piła i Wrocław-Gdynia. Zmieniające się warunki gospodarcze sprawiają, że udział kolei w przewozach, zarówno pasażerskich jak i towarowych maleje. Tę sytuację mogłaby poprawić modernizacja infrastruktury kolejowej oraz zintegrowanie kolei z miejskimi systemami transportowymi.

Coraz istotniejszą rolę w transporcie odgrywa bydgoski port lotniczy. Dzięki jego rozbudowie i modernizacji, obecnie jest on jednym z najnowocześniejszych w kraju. Usytuowanie lotniska na skrzyżowaniu głównych europejskich korytarzy powietrznych wiąże się w perspektywie z możliwościami rozwoju połączeń ze Skandynawią, Europą Zachodnią, Rosją i krajami bałtyckimi. Obecnie regularne rejsy samolotowe łączą stolicę województwa kujawsko-pomorskiego tylko z Warszawą. W najbliższym czasie (od października 2004 r.) uruchomione zostanie połączenie z Londynem. Prowadzone są działania zmierzające do uruchomienia kolejnych połączeń krajowych i zagranicznych. Dla rozwoju ruchu towarowego ważna jest rozbudowa portu lotniczego o terminal cargo.

Bydgoszcz jest doskonale połączona z ogólnokrajowym systemem dróg śródlądowych poprzez unikatowy w skali kraju węzeł hydrograficzny, łączący Wisłę i Odrę, będący jednocześnie centralnym punktem na drodze wodnej Berlin-Kaliningrad. Bydgoski Węzeł Wodny stanowią: Wisła, Brda, Kanał Bydgoski oraz Stary Kanał Bydgoski. Obecne znaczenie Bydgoskiego Węzła Wodnego jako śródlądowej drogi wodnej jest marginalne, zarówno w skali krajowej, jak i międzynarodowej. Jest to skutkiem między innymi zaniechania w ostatnich trzydziestu latach wielu prorozwojowych inwestycji. Rewitalizacja istniejących urządzeń wodnych, odbudowa systemu regulacji Wisły, rozwój infrastruktury w postaci urządzeń wodnych, jest ważna dla szerszego niż dotychczas wykorzystania Bydgoskiego Węzła Wodnego, szczególnie dla celów turystyki, sportu i rekreacji, a także dla kreowania i promocji wizerunku miasta.

Atrakcyjne położenie Bydgoszczy na ważnych szlakach komunikacyjnych sprzyja kontynuowaniu tradycji handlowych i targowych, ułatwia kontakty związane z codziennymi dojazdami do pracy i bydgoskich uczelni. Stan techniczny infrastruktury transportowej nie spełnia wymogów szybko rozwijającej się gospodarki krajowej i europejskiej. Dlatego duże znaczenie dla wykorzystania położenia miasta jako atutu zwiększającego konkurencyjność Bydgoszczy poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej, ma realizacja inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu krajowym, między innymi:

- budowa dróg: ekspresowych S-5 (Gdańsk – Bydgoszcz – Poznań) i S-10 (Szczecin – Bydgoszcz – Toruń – Warszawa), krajowej nr 80 (Bydgoszcz – Toruń) oraz ich funkcjonalne połączenie z planowaną siecią autostrad (przez województwo kujawsko-pomorskie przebiega część jednej z dróg łączących kraje skandynawskie z południem Europy, która w przyszłości będzie fragmentem autostrady A-1),
- dalsza rozbudowa i modernizacja bydgoskiego lotniska,
- modernizacja szlaków kolejowych łączących Bydgoszcz z głównymi miastami kraju, dostosowująca je do europejskich standardów prędkości i bezpieczeństwa,
- przedsięwzięcia aktywizujące wykorzystanie Bydgoskiego Węzła Wodnego.

Wpływ na możliwości i kierunki rozwojowe Bydgoszczy mają także walory otoczenia regionalnego. Województwo kujawsko-pomorskie cechuje korzystne położenie geograficzne – w centralnej części kraju, nad rzeką Wisłą i na skrzyżowaniu głównych szlaków komunikacyjnych. Nasz region zajmuje

obszar, który stanowi 5,7% powierzchni Polski, a ludność województwa - 5,4 % ludności kraju. Województwo kujawsko-pomorskie posiada dogodne warunki rozwoju różnych form turystyki aktywnej, zwłaszcza w oparciu o walory Borów Tucholskich, Pojezierza Brodnickiego, Gostynińskiego, zbiorników: Koronowskiego i Włocławskiego oraz rzek: Wisły, Brdy, Drwęcy, Wdy, Osy i Noteci, a także turystyki krajoznawczej na bazie walorów kulturowych większości miast oraz zespołów i obiektów zabytkowych rangi ponadlokalnej. Dodatkową zaletą są zwarte powierzchnie leśne oraz duży odsetek obszarów chronionych (18,6% powierzchni województwa). Dzięki wysokim walorom turystycznym regionu, miasto posiada bogate zaplecze rekreacyjne o dobrej dostępności, co sprzyja uprawianiu turystyki i sportów oraz wypoczynkowi bydgoszczan. Jednocześnie, poprzez wykreowanie regionu jako miejsca szczególnie atrakcyjnego turystycznie, następować będzie rozwój turystyki przyjazdowej w samej Bydgoszczy, dzięki jej położeniu na szlakach wiodących do wielu atrakcyjnych miejsc i obiektów.

4. WYNIKI ANALIZY SWOT

Przeprowadzona w diagnozie prospektywnej analiza dotychczasowych przemian społeczno-gospodarczych Bydgoszczy oraz uwarunkowań dalszego jej rozwoju umożliwiła zidentyfikowanie:

- silnych i słabych stron miasta wynikających z obecnej sytuacji w sferze społeczno-gospodarczej i funkcjonalno-przestrzennej,
- kluczowych szans i zagrożeń rozwojowych Bydgoszczy tkwiących w otoczeniu.

Przez **silne strony** należy rozumieć atuty i walory szeroko rozumianych zasobów Bydgoszczy, których wykorzystanie i rozwinięcie wzmacnia potencjał rozwojowy. **Słabe strony** określają elementy życia miasta, które nie funkcjonują poprawnie i jednocześnie osłabiają potencjał rozwojowy. Silne i słabe strony określają wewnętrzne uwarunkowania rozwoju.

Przez **szanse rozwoju** należy rozumieć różne czynniki, okoliczności, zjawiska i procesy występujące w otoczeniu miasta, które sprzyjają rozwojowi i mogą przyspieszyć osiągnięcie wyznaczonych zamierzeń. **Zagrożenia rozwoju** to czynniki i procesy niezależne od społeczności lokalnej, które mogą zagrozić działaniom rozwojowym oraz opóźnić lub udaremnić osiągnięcie zamierzonych celów. Szanse i zagrożenia określają zewnętrzne uwarunkowania rozwoju.

Określone na podstawie przeprowadzonej diagnozy najważniejsze uwarunkowania rozwoju Bydgoszczy zestawiono w poniższych tabelach.

Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju Bydgoszczy

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Funkcjonujący w Bydgoszczy port lotniczy• Unikalny w skali europejskiej węzeł wodny• Istniejące tereny pod inwestycje produkcyjno-usługowe i budownictwo mieszkaniowe• Wysoka przedsiębiorczość i gospodarność bydgoszczan• Silna pozycja Bydgoszczy w środowisku muzycznym kraju• Różnorodność funkcjonujących uczelni wyższych• Sprzyjające warunki dla rozwoju sportu, rekreacji i turystyki oraz organizacji prestiżowych imprez	<ul style="list-style-type: none">• Słaba identyfikacja i znajomość miasta na arenie krajowej i międzynarodowej• Niedostateczne środki finansowe na realizację zadań rozwojowych• Brak uniwersytetu• Dekapitalizacja dużej części zasobów mieszkaniowych i infrastrukturalnych oraz duży udział przestrzeni publicznej o niskiej jakości• Niski poziom innowacyjności gospodarki i jej słabe powiązanie z nauką• Niedostatecznie rozwinięty układ drogowy• Proces ubożenia części mieszkańców i jednoczesne rozwarstwianie ekonomiczne społeczeństwa• Duży stopień zagrożenia przestępczością i brak poczucia bezpieczeństwa przez mieszkańców

Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju Bydgoszczy

Szanse rozwoju	Zagrożenia rozwoju
<ul style="list-style-type: none">• Członkostwo Polski w Unii Europejskiej i możliwość pozyskania środków na realizację zadań z funduszy wspólnotowych• Rozwój infrastruktury w europejskich korytarzach transportowych, szczególnie w zakresie dróg wodnych• Możliwość realizacji w Bydgoszczy przedsięwzięć przez inwestorów zewnętrznych w różnych dziedzinach gospodarki, szczególnie w zakresie zaawansowanych technologii• Reforma finansów publicznych oraz poprawa opłacalności prowadzenia działalności gospodarczej• Kształtowanie i rozwój aglomeracji bydgosko-toruńskiej	<ul style="list-style-type: none">• Opóźnienia w realizacji inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu krajowym• Niedostateczny postęp w reformowaniu finansów publicznych• Bariery ekonomiczne w dostępie do usług zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalnych• Niewykorzystanie możliwości, jakie daje integracja z Unią Europejską, dla podniesienia poziomu życia oraz rozwoju gospodarki• Niekorzystne zmiany demograficzne

5. STRATEGIA ROZWOJU BYDGOSZCZY

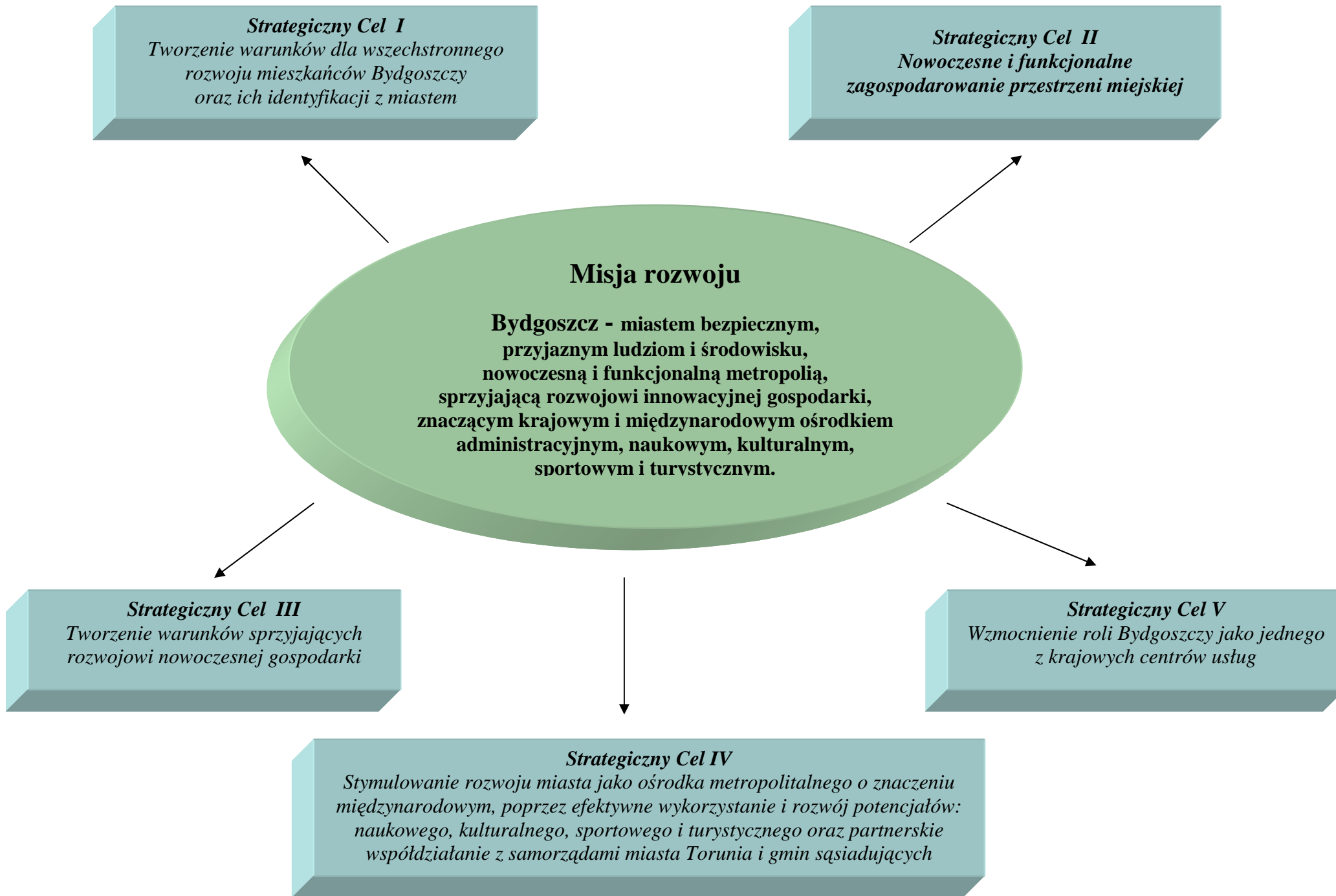
Strategia wytycza kierunki rozwoju miasta, zgodnie z najlepiej pojętym interesem Bydgoszczy i jej mieszkańców. Dzięki społecznej partycypacji w powstawaniu strategii, wykreowana została koncepcja rozwojowa uwzględniająca zagadnienia równowagi społecznej, aspiracje bydgoszczan, dobrą jakość życia, nowoczesną gospodarkę, troskę o przestrzeń publiczną miasta, wartości nauki i kultury, zintegrowanie z rozwojem regionu. Przyszłościowy wizerunek miasta określa misja rozwoju. Sformułowano także 5 głównych celów strategicznych oraz cele operacyjne, będące uszczegółowieniem celów głównych. Poszczególnym celom operacyjnym przypisano działania, których konsekwentna realizacja przyczyni się do osiągnięcia przyjętej misji w zakładanym horyzoncie czasowym, tj. do 2015 roku.

5.1. Misja rozwoju miasta

Bydgoszcz – miastem bezpiecznym, przyjaznym ludziom i środowisku, nowoczesną i funkcjonalną metropolią sprzyjającą rozwojowi innowacyjnej gospodarki, znaczącym krajowym i międzynarodowym ośrodkiem administracyjnym, naukowym, kulturalnym, sportowym i turystycznym.

5.2. Główne cele strategiczne

- **Strategiczny Cel I**
Tworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy oraz ich identyfikacji z miastem
- **Strategiczny Cel II**
Nowoczesne i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni miejskiej
- **Strategiczny Cel III**
Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi nowoczesnej gospodarki
- **Strategiczny Cel IV**
Stymulowanie rozwoju miasta jako ośrodka metropolitalnego o znaczeniu międzynarodowym, poprzez efektywne wykorzystanie i rozwój potencjałów: naukowego, kulturalnego, sportowego i turystycznego oraz partnerskie współdziałanie z samorządami miasta Torunia i gmin sąsiadujących
- **Strategiczny Cel V**
Wzmocnienie roli Bydgoszczy jako jednego z krajowych centrów usług

5.3. Zestawienie celów operacyjnych i działań

Strategiczny Cel I

Tworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy oraz ich identyfikacji z miastem

Cele i zadania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola miasta
I.1. Poprawa warunków mieszkaniowych			
I.1.A. Zlikwidowanie deficytu mieszkań poprzez ich nowe realizacje w różnych formach własności			
Działania:			
I.1.A.1. Zwiększenie podaży terenów uzbrojonych z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe wielo- i jednorodzinne między innymi poprzez wyprzedzające wyposażenie terenów w infrastrukturę techniczną	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor
I.1.A.2. Rozwijanie budownictwa czynszowego	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator, koordynator
I.1.A.3. Realizacja budownictwa w celu zapewnienia mieszkań rodzinom z budynków zagrożonych katastrofą budowlaną, wykwaterowywanym w związku z realizacją inwestycji miejskich oraz znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej	2005-2015	budżet miasta	inwestor
I.1.B. Poprawa standardu i jakości technicznej istniejących zasobów mieszkaniowych			
Działania:			
I.1.B.1. Przeprowadzanie remontów kapitalnych i modernizacji komunalnych zasobów mieszkaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem renowacji śródmieścia	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator
I.1.B.2. Wyodrębnienie z zasobu komunalnego mieszkań rotacyjnych w celu przekwaterowania mieszkańców na czas przeprowadzania remontów kapitalnych	2005-2015	budżet miasta	inicjator, współorganizator

Cele i zadania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola miasta
I.1.B.3. Finansowe i organizacyjne wspieranie przez Miasto programów remontowych i modernizacyjnych wykonywanych przez wspólnoty mieszkaniowe, właściciele prywatnych budynków z mieszkaniami o czynszach regulowanych oraz najemców mieszkań komunalnych	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator
I.1.C. Zwiększenie efektywności gospodarowania komunalnymi zasobami mieszkaniowymi			
Działania:			
I.1.C.1. Wydzielanie z zasobu komunalnego mieszkań o statusie mieszkań na wynajem	2005-2015	budżet miasta	współinicjator
I.1.C.2. Tworzenie warunków dla dalszego rozwoju rynku w zakresie usług zarządzania nieruchomościami	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator, współorganizator
I.1.C.3. Prowadzenie selektywnej i uporządkowanej prywatyzacji mieszkań, polegającej na wytypowaniu w mieście budynków do całkowitego sprywatyzowania poprzez sprzedaż mieszkań	2005-2015	budżet miasta	inicjator, współorganizator
I.1.C.4. Doprowadzenie do stopniowego zmniejszania się udziału wydatków na ogrzewanie i ciepłą wodę poprzez zmniejszenie zużycia (docieplanie ścian, stropodachów, wymiana stolarki okiennej i instalacji wewnętrznych, opomiarowanie mieszkań itp.)	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator
I.1.D. Stworzenie bazy lokalowej oraz pomoc ludziom będącym w wyjątkowo trudnej sytuacji materialnej			
Działania:			
I.1.D.1. Zwiększanie liczby lokali socjalnych dla realizacji prawomocnych wyroków sądu nakazujących eksmisję oraz dla osób będących w trudnej sytuacji bytowej poprzez budowę nowych i przeznaczenie części miejskiego zasobu mieszkaniowego oraz adaptację hoteli robotniczych, internatów, budynków biurowych, itp.	2005-2015	budżet miasta	współorganizator

Cele i zadania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola miasta
I.2. Podnoszenie rangi zdrowia jako wartości niezbędnej dla zachowania i poprawy stanu zdrowia mieszkańców miasta			
I.2.A. Dążenie do zabezpieczenia właściwego i równego dla wszystkich mieszkańców dostępu do usług zdrowotnych przy jednoczesnym podwyższeniu jakości ich udzielania			
Działania:			
I.2.A.1. Zakończenie Programu Przekształceń Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej	2005-2006	budżet miasta	współ-organizator
I.2.A.2. Modernizacja infrastruktury Wielospecjalistycznego Szpitala Miejskiego im. dra E. Warmińskiego w sposób zapewniający podwyższenie jakości usług	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.2.A.3. Dostosowanie profilu udzielanych świadczeń zdrowotnych w kierunku potrzeb charakterystycznych dla wieku podeszłego	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.2.A.4. Tworzenie ram i właściwych mechanizmów umożliwiających usprawnienie działalności placówek ochrony zdrowia na terenie miasta	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.2.A.5. Zabezpieczenie bazy podstawowej opieki zdrowotnej	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.2.A.6. Realizacja programów profilaktyki i promocji zdrowia upowszechniających wiedzę o głównych uwarunkowaniach zdrowia oraz możliwościach oddziaływania na własne zdrowie przy wykorzystaniu pomocy organizacji pozarządowych	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.2.A.7. Prowadzenie prewencji w odniesieniu do najważniejszych lokalnych zagrożeń zdrowia, w tym realizacja programów wczesnej diagnostyki i terapii chorób nowotworowych, układu krążenia, cukrzycy, próchnicy oraz wad postawy u dzieci	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator

Cele i zadania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola miasta
I.2.A.8. Stworzenie optymalnych warunków do objęcia dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych opieką medyczną wraz z profilaktyką medyczną	2005-2015	budżet miasta	inicjator, współ-organizator
I.2.A.9. Przeciwdziałanie patologiom społecznym w zakresie uzależnień od alkoholu, narkotyków oraz innych środków odurzających	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.2.A.10. Utworzenie miejsc pobytu osób nietrzeźwych	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współ-organizator
I.2.A.11. Wspomaganie finansowe i rzeczowe placówek służby zdrowia, nie będących w gestii gminy, świadczących usługi dla mieszkańców miasta (w miarę możliwości)	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współinicjator
I.2.A.12. Zapewnienie odpowiedniej opieki żłobkowej	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współorganizator
I.2.B. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych			
Działania:			
I.2.B.1. Kontynuowanie działań na rzecz osób niepełnosprawnych, przy współpracy organizacji rządowych i pozarządowych, skierowanych na prewencję niepełnosprawności oraz wielosektorową rehabilitację społeczną i zawodową	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.2.B.2. Stwarzanie warunków dla właściwego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez opiekę, edukację i wychowanie, w tym rozwój bazy przedszkoli i szkół z oddziałami integracyjnymi oraz bazy sportowej i rehabilitacyjnej	2005-2015	Budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.2.B.3. Dążenie do modelu miasta bez barier architektonicznych, urbanistycznych oraz transportowych	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator

Cele i zadania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola miasta
I.3. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom			
Działania:			
I.3.1. Osłona rodzin o najniższych dochodach poprzez pomoc społeczną i organizacje pozarządowe	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.3.2. Pomoc socjalno-bytowa dla osób bezdomnych	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.3.3. Tworzenie domów dziennego pobytu	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.3.4. Tworzenie subsydiowanych miejsc pracy oraz centrum integracji społecznej i klubów integracji społecznej	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
I.4. Poprawa funkcjonowania systemu oświaty i wychowania			
I.4.A. Podnoszenie standardu funkcjonowania placówek oświatowych			
Działania:			
I.4.A.1. Dostosowanie sieci przedszkoli i szkół do potrzeb demograficznych	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	organizator
I.4.A.2. Modernizacja obiektów placówek oświatowych	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	organizator
I.4.A.3. Wspieranie rozwoju szkolnictwa niepublicznego wszystkich szczebli oraz przedszkoli niepublicznych na terenie miasta	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.4.A.4. Wspieranie inicjatyw utworzenia w Bydgoszczy szkół międzynarodowych	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współ-organizator
I.4.A.5. Tworzenie możliwości rozwijania zainteresowań dzieci i młodzieży poprzez funkcjonowanie różnych form zajęć pozalekcyjnych w szkołach i innych placówkach oświatowych, poszerzanie tematyczne zajęć pozalekcyjnych	2005-2015	budżet miasta	współ-organizator

Cele i zadania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola miasta
I.4.A.6. Prowadzenie zajęć kompensacyjno-wyrównawczych, z corocznym określaniem środków finansowych na ich realizację	2005-2015	budżet miasta	współ-organizator
I.4.A.7. Realizacja programu interwencji kryzysowej wobec dzieci i młodzieży	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.4.A.8. Otoczenie dzieci i młodzieży szkolnej opieką specjalistyczną poprzez zatrudnienie: pedagogów szkolnych w każdej szkole, psychologów, logopedów i pełnomocników ds. uzależnień	2005-2015	budżet miasta	współ-organizator
I.4.A.9. Kształcenie i doskonalenie kadry pedagogicznej oraz udoskonalenie mierników oceny jej pracy	2005-2015	budżet miasta	współ-organizator
I.4.A.10. Kontynuacja budowy samorządowego systemu finansowania oświaty	2005-2015	budżet miasta	organizator
I.4.A.11. Opracowanie i wdrożenie samorządowego systemu wychowawczo-opiekuńczego na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży oraz opieki socjalnej nad dziećmi i młodzieżą z rodzin ubogich oraz patologicznych	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator, koordynator
I.4.A.12. Optymalizacja sieci, profilów, zawodów i specjalności szkół pod kątem lokalnej gospodarki i zapotrzebowania społecznego	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.4.B. Tworzenie warunków dla podnoszenia jakości opieki, nauczania i wychowania			
Działania:			
I.4.B.1. Organizacja warsztatów naukowych oraz konkursów, olimpiad przedmiotowych, zawodów i turniejów	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.4.B.2. Działania na rzecz integracji i koordynacji pracy placówek oświatowo-wychowawczych oraz placówek kultury, nauki, sportu, rekreacji i organizacji pozarządowych w zakresie realizacji potrzeb lokalnego środowiska dzieci i młodzieży	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator

Cele i zadania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola miasta
I.4.B.3. Tworzenie warunków dla realizacji w placówkach oświatowo-wychowawczych innowacji i eksperymentów pedagogicznych służących rozwojowi zdolności i zainteresowań dzieci i młodzieży	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.5. Rozwój sportu i rekreacji			
Działania:			
I.5.1. Modernizacja obiektów sportowych, ze szczególnym uwzględnieniem kompleksowej modernizacji basenów przy ul. Królowej Jadwigi oraz toru regatowego w Brdyujściu	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor
I.5.2. Zagospodarowanie terenów osiedlowych w obiekty i urządzenia do rekreacji (korty tenisowe, boiska do gier sportowych, lodowiska, place zabaw, ścieżki zdrowia)	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.5.3. Rozbudowa bazy sportowej szkół (baseny, boiska, sale gimnastyczne)	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor
I.5.4. Wspieranie sportu wyczynowego o wysokim stopniu zaawansowania	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współ-organizator
I.5.5. Budowa kąpielisk na rzece Brdzie, po zamknięciu oczyszczalni „Piaski” i likwidacji wylotów sanitarnych	2009-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor
I.6. Poprawa bezpieczeństwa publicznego			
I.6.A. Poprawa ładu i porządku publicznego, ograniczenie przestępczości, przeciwdziałanie patologii społecznej			
Działania:			
I.6.A.1. Doskonalenie współpracy sądów, prokuratur, policji, Straży Miejskiej, Rad Osiedli oraz organizacji samorządowych	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
I.6.A.2. Zintensyfikowanie spotkań z młodzieżą uświadamiających jej problematykę społeczno-prawną oraz zagrożenia wynikające z nieprzestrzegania prawa	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator

Cele i zadania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola miasta
I.6.A.3. Prowadzenie polityki postpenitencjarnej w celu skuteczniejszego realizowania procesów resocjalizacji	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator
I.6.A.4. Popularyzacja inicjatyw prowadzących do ograniczenia zjawiska alkoholizmu i przestępczości	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
I.6.A.5. Rozszerzenie działań w zakresie profilaktyki oraz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	koordynator
I.6.A.6. Budowa systemu wideomonitoringu na terenie miasta	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	organizator
I.6.B. Przeciwdziałanie pożarom, katastrofom oraz innym zagrożeniom			
Działania:			
I.6.B.1. Kontynuacja budowy zintegrowanego systemu zarządzania bezpieczeństwem miasta	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	organizator
I.6.B.2. Włączanie ważnych obiektów istniejących i oddawanych do użytku do „monitoringu pożarowego”	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
I.6.B.3. Wyznaczanie sieci dróg i obwodnic do przewozu toksycznych środków przemysłowych i materiałów niebezpiecznych, a także wykonanie na obrzeżach miasta odpowiednich parkingów	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.6.B.4. Prowadzenie kontroli zabezpieczenia materiałów niebezpiecznych w zakładach przemysłowych oraz obiektów posiadających urządzenia chłodnicze	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
I.6.B.5. Stałe monitorowanie urządzeń wałów ochronnych	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.6.B.6. Prowadzenie działań na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców w przypadku ataków terrorystycznych i katastrof	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	organizator

Cele i zadania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola miasta
I.7. Promocja zatrudnienia i tworzenie warunków sprzyjających integracji społecznej			
Działania:			
I.7.1. Ustanowienie Bydgoskiego Paktu na rzecz Zatrudnienia	2005-2008	środki zewnętrzne	współ-organizator
I.7.2. Działania na rzecz postaw przedsiębiorczości młodzieży, absolwentów i bezrobotnych w celu rozwoju lokalnego rynku pracy	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
I.7.3. Wspieranie rozwoju systemu informacji o lokalnym rynku pracy	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
I.7.4. Utworzenie Centrum Pracy i Przedsiębiorczości	2005-2008	środki zewnętrzne	współ-organizator
I.7.5. Utworzenie Bydgoskiego Centrum Organizacji Pozarządowych	2005-2008	środki zewnętrzne	współ-organizator
I.7.6. Rozwijanie form partnerstwa lokalnego w życiu publicznym miasta	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
I.7.7. Rozwijanie idei wolontariatu i działalności pożytku publicznego	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
I.7.8. Diagnozowanie okoliczności uniemożliwiających równość szans na lokalnym rynku pracy i działania na rzecz zapobiegania dyskryminacji grup zagrożonych tym zjawiskiem	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
I.7.9. Utworzenie elektronicznej bazy klientów wspólnych MOPS i PUP	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
I.8. Tworzenie warunków dla identyfikacji mieszkańców z miastem			
Działania:			
I.8.1. Propagowanie wiedzy o mieście wśród dzieci i młodzieży szkolnej	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
I.8.2. Kształtowanie postaw zwiększających aktywność mieszkańców, ukierunkowaną na wszechstronny rozwój miasta	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator

Cele i zadania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola miasta
I.8.3. Popieranie inicjatyw podejmowanych przez mieszkańców w ramach organizacji samorządowych w zakresie przedsięwzięć kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, itp.	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator

Strategiczny Cel II

Nowoczesne i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni miejskiej

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola Miasta
II.1. Rozwój transportu zbiorowego			
Działania:			
II.1.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportu zbiorowego	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor, współ-organizator
II.1.2. Rozbudowa układu tramwajowego: - linia tramwajowa Zbożowy Rynek – ul. Kujawska, - połączenie tramwajowe do dworca kolejowego Bydgoszcz Główna, - linia tramwajowa do Fordonu	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor
II.1.3. Kontynuacja wdrażania nowoczesnego systemu sterowania ruchem, uwzględniającego priorytety dla transportu zbiorowego	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
II.1.4. Zakupy i modernizacja taboru w ramach miejskiego systemu transportu zbiorowego	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinwestor współ-organizator
II.1.5. Integracja różnych form transportu zbiorowego w obszarze miasta i aglomeracji (w tym transportu szynowego, drogowego, lotniczego, wodnego)	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współ-organizator
II.1.6. Uruchomienie autobusu szynowego na trasie Osowa Góra - Bydgoszcz Główna - Bydgoszcz Wschód - Fordon, z przedłużeniem do Solca Kujawskiego i Torunia	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	inicjator
II.2. Rozwój układu drogowego			
Działania:			
II.2.1. Budowa ulic i drogowych przepraw mostowych oraz obiektów inżynierskich drogowo-kolejowych o charakterze ponadlokalnym i ponadregionalnym, ze szczególnym uwzględnieniem kierunków strategicznych, w tym: - trasa W-Z,	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor, współ-organizator

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola Miasta
<ul style="list-style-type: none"> - ul. Graniczna od ul. Grunwaldzkiej do dworca PKP wraz z przeprawą mostową, - ul. Nowochemiczna (<i>dla potrzeb Bydgoskiego Parku Przemysłowego</i>) 			
II.2.2. Modernizacja ulic układu podstawowego, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przebudowa mostu Pomorskiego wraz z rondem Fordońskim, al. Stefana Kardynała Wyszyńskiego i al. Armii Krajowej, - przebudowa ul. Spornej, - przebudowa ul. Gdańskiej 	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor, współ-organizator
II.2.3. Modernizacja i przebudowa istniejących obiektów inżynierskich, m. in.: <ul style="list-style-type: none"> - starego wiaduktu PKP w ul. Grunwaldzkiej, - Wiaduktów Warszawskich, - wiaduktu w ul. Gdańskiej 	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor, współ-organizator
II.2.4. Budowa i modernizacja ulic osiedlowych oraz budowa oświetlenia	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor, współ-organizator
II.2.5. Kontynuacja wprowadzania stref ruchu uspokojonego na obszarach zabudowy mieszkaniowej, ze szczególnym uwzględnieniem Śródmieścia	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	organizator
II.2.6. Zwiększenie ilości miejsc parkingowych w mieście	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współ-organizator
II.2.7. Rozwój infrastruktury dojazdowej dla Bydgoskiego Parku Przemysłowego, Portu Lotniczego oraz dworców kolejowych i autobusowego	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inicjator, współ-organizator
II.2.8. Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych i ciągów spacerowych	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor, współ-organizator
II.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej Bydgoszczy w układzie krajowym i międzynarodowym			
Działania:			
II.3.1. Modernizacja połączeń drogowych z planowaną siecią dróg ekspresowych i autostrad (ze szczególnym uwzględnieniem ulic: Nowotoruńskiej i Szubińskiej)	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola Miasta
II.3.2. Wyprowadzenie ruchu tranzytowego z miasta poprzez budowę tras obwodowych	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator
II.3.3. Rozbudowa i modernizacja Portu Lotniczego	2005-2010	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator, współorganizator
II.3.4. Modernizacja infrastruktury kolejowej w dostosowaniu do standardów europejskich, w szczególności odcinka Bydgoszcz-Toruń	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator
II.3.5. Budowa dworca PKS w sąsiedztwie dworca głównego PKP	2005-2015	środki zewnętrzne	współorganizator
II.3.6. Podniesienie rangi stacji kolejowej Bydgoszcz Wschód, stwarzając węzeł integracyjny komunikacji zewnętrznej i wewnętrznej	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinwestor, współinicjator
II.3.7. Aktywizacja Bydgoskiego Węzła Wodnego poprzez modernizację i budowę przystani dla pływających jednostek turystycznych wraz z zapleczem oraz bulwarów nadrzecznych w obszarze miasta	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współorganizator
II.4. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego - eBydgoszcz			
Działania:			
II.4.1. Rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej i informatycznej, zapewniającej docelowo powszechny, szerokopasmowy dostęp do internetu	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współinicjator
II.4.2. Informatyzacja usług Urzędu Miasta.	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor
II.4.3. Rozbudowa naukowej sieci informatycznej na bazie istniejącej akademickiej sieci BYDMAN	2005-2010	środki zewnętrzne, budżet miasta	współinicjator
II.4.4. Wykorzystanie, w uzasadnionych okolicznościach, remontów i inwestycji w infrastrukturze podziemnej i drogowej do rozbudowy sieci teleinformatycznych	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współinicjator

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola Miasta
II.5. Poprawa jakości przestrzeni publicznej			
Działania:			
II.5.1. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych w aspekcie społecznym i urbanistycznym (między innymi obiektów przemysłowych)	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor, współ-organizator
II.5.2. Poprawa ładu przestrzennego i estetyki miasta (w tym kompleksowe remonty budynków wraz z oficynami i podwórzami w obszarze Starego Miasta oraz modernizacje ulic, chodników, terenów zieleni, itp.)	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor, współ-organizator
II.5.3. Poprawa stanu zieleni miejskiej oraz budowa nowych, kompleksowych obiektów zieleni i rekreacji na terenach osiedli mieszkaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem skarpy w Fordonie	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor, współ-organizator
II.5.4. Regulowanie stanu prawnego gruntów, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb inwestycyjnych miasta	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor
II.5.5. Utworzenie „banku danych” o nieruchomościach	2005-2008	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor, organizator
II.6. Poprawa jakości i ciągłości dostaw wody oraz dalsza rozbudowa systemu wodociągowego			
Działania:			
II.6.1. Poprawa efektywności uzdatniania wody z ujęcia "Czyżkówko"	2005-2007	środki zewnętrzne	współ-organizator
II.6.2. Kontynuacja prac związanych z ochroną ujęć wody „Czyżkówko” i „Las Gdański” (m.in. budowa kanalizacji sanitarno-deszczowej)	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
II.6.3. Budowa sieci wodociągowych (w tym realizacja połączeń eksploatacyjnych wpływających na niezawodność dostaw wody, budowa wodociągów na osiedlach pozbawionych sieci)	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola Miasta
II.6.4. Modernizacja i renowacja sieci wodociągowych (w tym renowacja sieci magistralnych, wymiana rur azbestowo-cementowych)	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
II.6.5. Budowa osiedlowych studni awaryjnych i publicznych	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor, współ-organizator
II.7. Poprawa i ochrona środowiska naturalnego			
Działania:			
II.7.1. Rozbudowa i modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej dla oczyszczalni ścieków "Fordon" i "Kapuściska"	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
II.7.2. Rozbudowa i modernizacja systemu kanalizacji deszczowej	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
II.7.3. Rozbudowa oczyszczalni „Fordon” wraz z budową stacji utylizacji	2005-2008	środki zewnętrzne	współ-organizator
II.7.4. Likwidacja oczyszczalni ścieków „Osowa Góra” i „Piaski”	2005-2008	środki zewnętrzne	współ-organizator
II.7.5. Bagrowanie rzeki Brdy i Kanału Bydgoskiego (starego i nowego) oraz Brdy Młyńskiej w granicach miasta	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
II.7.6. Rozbudowa kompleksu utylizacji odpadów oraz rekultywacja wyeksploatowanej czaszy wysypiska w Żółwinie-Wypaleniskach	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor
II.7.7. Likwidacja wysypisk przemysłowych oraz tzw. „dzikich”	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współ-organizator
II.7.8. Rekultywacja terenów zdegradowanych przyrodniczo, ze szczególnym uwzględnieniem: - pól irygacyjnych „Kapuściska” i „Czersko Polskie”, - osadnika ścieków „Łoskoń”	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor, współ-organizator
II.7.9. Kontynuacja i rozszerzenie programu selektywnej zbiórki odpadów oraz ich recyklingu	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor, współ-organizator

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola Miasta
II.7.10. Kontynuowanie prac związanych z ochroną mieszkańców przed hałasem (m.in. budowa ekranów akustycznych, nasadzenia zielenią izolacyjną, budowa „wyciszonych” torów tramwajowych)	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor, współ-organizator
II.7.11. Obniżenie emisji substancji toksycznych do atmosfery, w tym poprzez: - zmianę technologii produkcji w sektorze energetyczno-przemysłowym, - likwidację lub modernizację źródeł tzw. „niskiej emisji”, - zmniejszenie emisji zanieczyszczeń transportowych	2005-2015	środki zewnętrzne budżet miasta,	współ-organizator
II.7.12. Ochrona zasobów dóbr przyrody oraz krajobrazu kulturowego miasta	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor, współ-organizator
II.7.13. Współpraca w zakresie ochrony środowiska z gminami ościennymi	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
II.8. Rozwój systemów energetycznych			
Działania:			
II.8.1. Rozwój alternatywnych źródeł energii i wykorzystanie energii o charakterze odnawialnym	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator
II.8.2. Rozbudowa i modernizacja systemu ciepłowniczego w kierunku podniesienia bezpieczeństwa energetycznego	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator
II.8.3. Rozbudowa i unowocześnienie istniejącego systemu gazowniczego dla poszerzenia możliwości stosowania ogrzewania gazem (w tym doprowadzenie nowego gazociągu wysokiego ciśnienia od strony Szubina)	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator
II.8.4. Rozbudowa i modernizacja istniejących systemów elektroenergetycznych w kierunku podniesienia bezpieczeństwa energetycznego (w tym wprowadzenie w obszar miasta sieci 400 kV oraz drugostronne zasilanie Fordonu)	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola Miasta
II.9. Budowa i rozbudowa nekropolii			
Działania:			
II.9.1. Kontynuacja prac związanych z powiększeniem cmentarza komunalnego przy ul. Wiślanej, wraz z rozbudową istniejącego kolumbarium	2005-2015	budżet miasta	inwestor
II.9.2. Budowa nowych cmentarzy	2005-2015	budżet miasta	inwestor
II.9.3. Budowa spopielarni zwłok	2005-2010	środki zewnętrzne	współ-organizator
II.9.4. Zabezpieczenie terenów na pochówki urnowe	2005-2015	budżet miasta	inwestor

Strategiczny Cel III

Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi nowoczesnej gospodarki

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola Miasta
III.1. Pobudzanie do inwestowania w Bydgoszczy			
Działania:			
III.1.1. Stworzenie banku danych zawierających podstawowe informacje dot. gruntów, obiektów i aktualnych rezerw produkcyjnych	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
III.1.2. Tworzenie oferty miasta w postaci przygotowanych informacji dot. gruntów, obiektów i aktualnych rezerw produkcyjnych	2005-2015	budżet miasta	organizator
III.1.3. Pozyskiwanie inwestorów krajowych oraz zagranicznych, zwłaszcza o znaczącym kapitale w sektorze wytwórczym, w tym w zakresie przemysłu, usług i budownictwa mieszkaniowego, gwarantujących tworzenie nowych miejsc pracy, spełniających wymogi ekologii przy zastosowaniu nowoczesnych technologii	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator
III.1.4. Utworzenie Bydgoskiego Parku Przemysłowego wraz z inkubatorem technologicznym	2005	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator
III.2. Wspieranie aktywności gospodarczej istniejących podmiotów			
Działania:			
III.2.1. Inicjowanie współpracy małych przedsiębiorstw, udzielanie pomocy w nawiązywaniu kontaktów z kontrahentami zagranicznymi i organizacjami gospodarczymi	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator
III.2.2. Wspieranie rozwoju sektora MSP, szczególnie skierowanych na przedsięwzięcia produkcyjne w silnych istniejących i nowych sektorach gospodarki lokalnej	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola Miasta
III.2.3. Zwiększanie dostępu MSP do informacji gospodarczej i technicznej	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator
III.2.4. Wspieranie rozwoju instytucji otoczenia biznesu: nowych form kształcenia, doradztwa, współpracy i wymiany międzynarodowej, kooperacji z istniejącymi podmiotami gospodarczymi	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator
III.2.5. Rozwijanie współpracy władz miasta z samorządami gospodarczymi	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
III.2.6. Monitorowanie działalności jednostek organizacyjnych miasta oraz spółek z udziałem miasta i podejmowanie działań restrukturyzacyjnych celem racjonalnego wykorzystania majątku i optymalnego zaspokojenia potrzeb mieszkańców	2005-2015	budżet miasta	współ-organizator
III.2.7. Restrukturyzacja i prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych i komunalnych z uwzględnieniem racjonalnego wykorzystania majątku tych podmiotów gospodarczych	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współ-organizator
III.2.8. Wspieranie instytucji propagujących rozwój prywatnej przedsiębiorczości i rozwój lokalny	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator
III.2.9. Stwarzanie warunków do dyslokacji zakładów o uciążliwych technologiach z obszarów śródmiejskich i gęsto zaludnionych	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współinicjator
III.2.10. Stworzenie silnego lobby w sferze bankowości i administracji państwowej na rzecz popierania lokalnej gospodarki	2005-2015	-	organizator
III.2.11. Rozwój działalności Funduszu Poręczeń Kredytowych	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
III.2.12. Utworzenie oddziału Banku Gospodarstwa Krajowego	2005-2010	środki zewnętrzne	współinicjator
III.2.13. Powołanie funduszu pożyczkowego na rzecz rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współinicjator
III.2.14. Uruchomienie inkubatora przedsiębiorczości	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola Miasta
III.2.15. Wspomaganie kształtowania postaw przedsiębiorczych w społeczeństwie	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator
III.2.16. Monitorowanie dostępności i maksymalnego wykorzystania funduszy unijnych oraz programów rządowych na rzecz miasta, a szczególnie na poprawę i rozwój infrastruktury miejskiej	2005-2015	-	organizator
III.3. Efektywne wykorzystanie i rozwój potencjału ekonomicznego Bydgoszczy			
Działania:			
III.3.1. Utworzenie Regionalnego Centrum Innowacyjności	2005-2006	środki zewnętrzne, budżet miasta	współ-organizator
III.3.2. Rozwijanie międzynarodowej współpracy ekonomicznej, m. in. poprzez wspieranie działań i tworzenie infrastruktury dla rozwoju firm i ich udziału w handlu światowym	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współ-organizator, współinicjator
III.3.3. Utworzenie Centrum Doradztwa Biznesowego dla sektora MSP, w tym utworzenie zintegrowanego punktu obsługi przedsiębiorców i inwestorów	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współ-organizator, współinicjator
III.3.4. Utworzenie ponadregionalnego, docelowo międzynarodowego centrum ruchu turystycznego, promocji i wystawiennictwa	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współ-organizator, współinicjator
III.3.5. Utworzenie ponadregionalnego, docelowo międzynarodowego centrum rozwoju nowych technologii	2005-2010	środki zewnętrzne, budżet miasta	współ-organizator, współinicjator

Strategiczny Cel IV

Stymulowanie rozwoju miasta jako ośrodka metropolitalnego o znaczeniu międzynarodowym, poprzez efektywne wykorzystanie i rozwój potencjałów: naukowego, kulturalnego, sportowego i turystycznego oraz partnerskie współdziałanie z samorządami miasta Torunia i gmin sąsiadujących

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola Miasta
IV.1. Utworzenie centrum kongresowego	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta,	współ-organizator
IV.2. Rozwijanie kontaktów międzynarodowych z miastami siostrzanymi, zaprzyjaźnionymi i innymi	2005-2015	budżet miasta	organizator
IV.3. Rozwój potencjału naukowego Bydgoszczy			
Działania:			
IV.3.1. Umocnienie roli miasta jako ośrodka akademickiego	2005-2015	środki zewnętrzne	wspierający
IV.3.2. Powołanie uniwersytetów	2005-2010	środki zewnętrzne	wspierający
IV.3.3. Wspieranie społecznych i środowiskowych działań na rzecz powołania uniwersytetów w Bydgoszczy	2005-2010	środki zewnętrzne, budżet miasta	współ-organizator
IV.3.4. Tworzenie nowych kierunków kształcenia zdeteminowanych potrzebami miasta	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator
IV.3.5. Rozszerzanie zakresu badań naukowych związanych z potrzebami miasta	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współinicjator
IV.3.6. Finansowe wspieranie działań o zasięgu regionalnym, krajowym i międzynarodowym istniejących uczelni i środowisk naukowych	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współinicjator
IV.3.7. Rozwijanie międzynarodowej współpracy naukowej	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współinicjator, współ-organizator

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola Miasta
IV.4. Rozwój potencjału kulturalnego Bydgoszczy			
Działania:			
IV.4.1. Utrzymanie i rozwijanie działalności miejskich instytucji kultury. Wspieranie i promocja bydgoskich instytucji, placówek, środowisk kulturalnych i twórczych w kraju i za granicą oraz inicjatyw artystycznych i kulturalnych o zasięgu regionalnym, krajowym i międzynarodowym	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	organizator, współinicjator
IV.4.2. Wspieranie finansowe niekomercyjnych imprez kulturalnych o randze krajowej i międzynarodowej	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator
IV.4.3. Stwarzanie sprzyjających warunków rozwoju oraz udzielanie pomocy w pozyskiwaniu pomieszczeń dla tworzenia nowych galerii, klubów, pracowni artystyczno-twórczych, promujących działalność kulturalną w mieście	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
IV.4.4. Udzielanie pomocy merytorycznej instytucjom, stowarzyszeniom oraz innym organizacjom, w zakresie poszukiwania środków pozabudżetowych na realizację przedsięwzięć służących upowszechnianiu kultury i promocji miasta	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
IV.4.5. Utworzenie międzyuczelnianego akademickiego centrum kultury	2005-2010	środki zewnętrzne	współinicjator
IV.4.6. Ochrona dóbr kultury: - rewitalizacja Wyspy Młyńskiej w połączeniu z rewaloryzacją istniejących zabytków, - rewaloryzacja Wenecji Bydgoskiej jako dopełnienie rewitalizacji Wyspy Młyńskiej, - przywrócenie pierwotnej świetności Zespołu Pałacowo-Parkowego w Ostromecku, utworzenie w obiekcie centrum kulturalno-rekreacyjnego, - rekonstrukcja zabudowy staromiejskiej i śródmiejskiej (urbanistyka i architektura),	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola Miasta
<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie działań zmierzających do wpisania Kanału Bydgoskiego do rejestru zabytków, a docelowo na Listę Dziedzictwa Światowego UNESCO, - odrestaurowanie zabytkowych nekropolii 			
IV.4.7. Budowa centrum kulturalno-rozrywkowego w Fordonie	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współinicjator, współ-organizator
IV.4.8. Modernizacja infrastruktury miejskich placówek kultury do poziomu standardów europejskich: <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja Teatru Polskiego im. H. Konieczki, - modernizacja Biura Wystaw Artystycznych, - kompleksowa modernizacja obiektów użytkowanych przez Muzeum Okręgowe, - modernizacja Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej 	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor
IV.4.9. Utworzenie drugiej sceny teatralnej	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inicjator
IV.4.10. Honorowanie ważniejszych dokonań w dziedzinie kultury i nauki w formie: nagród, stypendiów i wyróżnień	2005-2015	budżet miasta	inicjator
IV.4.11. Odzyskanie obiektów dawnego Teatru Kameralnego oraz Pomorskiego Domu Sztuki z przeznaczeniem na cele kulturalne miasta	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator, współ-organizator
IV.4.12. Rozwijanie międzynarodowej współpracy w dziedzinie kultury	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator, współ-organizator
IV.5. Rozwój potencjału sportowego i turystycznego Bydgoszczy			
Działania:			
IV.5.1. Utworzenie centrum informacji i promocji (kultury, sportu i turystyki)	2005-2007	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator, współ-organizator

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola Miasta
IV.5.2. Efektywne wykorzystanie hali sportowo-widowiskowej „Łuczniczka”	2005-2015	-	organizator
IV.5.3. Wykorzystanie systemu wodnego Brdy dla celów sportowo-kulturalno-rekreacyjnych	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
IV.5.4. Kontynuowanie rozbudowy Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku: - rozbudowa Centrum Sportów Zimowych, - rozbudowa kolejki parkowej, - budowa akwarium-terrarium, - modernizacja Parku Rozrywki	2005-2010	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
IV.5.5. Budowa aquaparku	2005-2015	środki zewnętrzne	współ-organizator
IV.5.6. Rozwój i modernizacja infrastruktury dla celów turystycznych	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
IV.5.7. Wspieranie finansowe imprez sportowych i rekreacyjnych o randze krajowej i międzynarodowej	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współ-organizator
IV.5.8. Wyeksponowanie atrakcyjnych obiektów i rejonów zabytkowych, ciągów i punktów widokowych, wraz z czytelnym oznakowaniem dojazdów i dojazdów do nich	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	inwestor
IV.5.9. Rozwijanie współpracy międzynarodowej w dziedzinie sportu i turystyki	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator, współ-organizator
IV.5.10. Utworzenie międzyuczelnianego klubu sportowego AZS Bydgoszcz	2005-2008	środki zewnętrzne	współinicjator
IV.5.11. Budowa hali sportowej dla studentów w Fordonie	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator, współ-organizator
IV.5.12. Budowa krytego lodowiska	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współ-organizator

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola Miasta
IV.6. Partnerskie współdziałanie z samorządami miasta Torunia i gmin sąsiadujących			
Działania:			
IV.6.1. Koordynacja przez samorzady Bydgoszczy i Torunia kształtowania struktur funkcjonalnych w ramach aglomeracji - europa	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator, współ-organizator
IV.6.2. Współpraca Bydgoszczy i Torunia w staraniach o pomoc z funduszy UE dla realizacji projektów związanych z rozwojem aglomeracji-europa	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator, współ-organizator
IV.6.3. Współdziałanie miast i gmin w kształtowaniu zagospodarowania przestrzennego obszarów w zasięgu oddziaływania obu biegunów aglomeracji	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator, współ-organizator
IV.6.4. Poprawa komunikacyjnego powiązania Bydgoszczy i Torunia	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator, współ-organizator
IV.6.5. Współdziałanie w zakresie zagospodarowania terenów leśnych i doliny Wisły dla potrzeb rekreacyjnych mieszkańców aglomeracji	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator, współ-organizator

Strategiczny Cel V

Wzmocnienie roli Bydgoszczy jako jednego z krajowych centrów usług

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola miasta
V.1. Umocnienie rangi miasta jako siedziby administracji rządowej, samorządowej, sądowniczej i wojskowej			
Działania:			
V.1.1. Dążenie do umiejscowienia w Bydgoszczy kolejnych delegatur agend rządowych	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator
V.1.2. Dążenie do umiejscowienia w Bydgoszczy siedziby Sądu Apelacyjnego i Prokuratury Apelacyjnej	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator
V.1.3. Dążenie do ustanowienia Bydgoszczy jako stolicy euroregionu	2005-2015	środki zewnętrzne, budżet miasta	współinicjator
V.1.4. Wsparcie działań prawno-organizacyjnych dotyczących osiedlania się w Bydgoszczy stałego personelu oraz organizacji nowoutworzonego w Bydgoszczy Sojuszniczego Centrum Szkolenia Sił Połączonych NATO (JFTC)	2005-2015	środki zewnętrzne	współinicjator
V.2. Promocja miasta, zwiększenie jego atrakcyjności i lokalizacyjnej konkurencyjności			
Działania:			
V.2.1. Wypracowanie marki miasta jednoznacznie kojarzącej się z Bydgoszczą	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator
V.2.2. Uczestnictwo w targach, wystawach i innych formach promocji miasta	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	koordynator, współinicjator
V.2.3. Uczestnictwo Bydgoszczy w związkach i organizacjach miast i gmin na różnych szczeblach	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator, organizator
V.2.4. Rozpowszechnianie wydawnictw promocyjnych i informacji o Bydgoszczy	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	organizator, koordynator

Cele i działania	Horyzont czasowy	Źródła finansowania	Rola miasta
V.2.5. Współpraca na rzecz umocnienia roli Bydgoszczy jako miasta kongresów, zjazdów międzynarodowych i krajowych	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	współinicjator, współorganizator
V.2.6. Organizacja kampanii promocyjnej z wszechstronnym wykorzystaniem mediów na rzecz zwiększenia zainteresowania miastem	2005-2015	budżet miasta, środki zewnętrzne	organizator

6. MONITOROWANIE REALIZACJI STRATEGII

Skuteczność wdrażania strategii oceniana będzie poprzez systematyczne monitorowanie jej realizacji w oparciu o określone mierniki oraz inne, niezbędne informacje. Postęp realizacji strategii przedstawiany będzie cyklicznie w formie stosownej oceny. Dla każdego z celów operacyjnych w poniższej tabeli określono monitorowane wskaźniki:

Cele	Wskaźniki	Wartość bazowa (2003 rok)	Źródła informacji
Cel I – Tworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy oraz ich identyfikacji z miastem			
I.1. Poprawa warunków mieszkaniowych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba mieszkań/1000 mieszkańców - ilość osób/mieszkanie - m²/mieszkanie - wyposażenie mieszkań w instalacje (w %): <ul style="list-style-type: none"> - wodociąg - ustęp splukiwany - gaz z sieci - centralne ogrzew. 	<ul style="list-style-type: none"> - 365,1 - 2,7 - 56,9 - 99,1 - 95,1 - 87,5 - 85,4 	Urząd Statystyczny
I.2. Podnoszenie rangi zdrowia jako wartości niezbędnej dla zachowania i poprawy stanu zdrowia mieszkańców miasta	<ul style="list-style-type: none"> - liczba ludności na 1 osobę personelu medycznego: <ul style="list-style-type: none"> - lekarze - stomatolodzy - farmaceuci - pielęgniarki - położne 	<ul style="list-style-type: none"> - 293* - 2.215* - 1.114* - 141* - 979* 	Urząd Statystyczny
I.3. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom	<ul style="list-style-type: none"> - liczba Domów Dziennego Pobytu - liczba miejsc w schroniskach dla bezdomnych i noclegowniach 	<ul style="list-style-type: none"> - 6 - 608 	Zakład Pomocy Społecznej dla Bezdomnych, PKPS, Izba Wyrzeźwień
I.4. Poprawa funkcjonowania systemu oświaty i wychowania	<ul style="list-style-type: none"> - wskaźnik zmianowości: <ul style="list-style-type: none"> - w SP - w gimnazjach - % osób z wykształceniem średnim - % osób z wykształceniem wyższym 	<ul style="list-style-type: none"> - 0,87 - 1,67 - 36,2* - 13,9* 	Urząd Statystyczny, NSP

Cele	Wskaźniki	Wartość bazowa (2003 rok)	Źródła informacji
I.5. Rozwój sportu i rekreacji	- liczba nowych obiektów sportowych	- x	Urząd Miasta
I.6. Poprawa bezpieczeństwa publicznego	- liczba przestępstw - wykrywalność przestępstw - liczba wypadków drogowych	- 20.594 - 49,5% - 472	Urząd Statystyczny, Komenda Miejska Policji
I.7. Promocja zatrudnienia i tworzenie warunków sprzyjających integracji społecznej	- stopa bezrobocia - udział osób długo-trwale bezrobotnych (powyżej 12 mies.) - liczba organizacji pozarządowych	- 12,8% - 46,1% - 664	Urząd Statystyczny, Powiatowy Urząd Pracy
Cel II - Nowoczesne i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni miejskiej			
II.1. Rozwój transportu zbiorowego	- długość linii tramwajowych - liczba linii tramwajowych - długość linii autobusowych - liczba linii autobusowych - liczba przewozów na 1 mieszkańca rocznie	- 72,2 km - 8 - 366,1 km - 35 - 302	Urząd Statystyczny, ZDMiKP
II.2. Rozwój układu drogowego	- długość ulic ogółem, - w tym o nawierzchni utwardzonej - długość ścieżek rowerowych	- 584,9 km - 349,6 km - 35,0 km	Urząd Statystyczny, ZDMiKP
II.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej Bydgoszczy w układzie krajowym i międzynarodowym	- długość dróg krajowych - liczba regularnych połączeń lotniczych	- 34,8 km - 1	Urząd Statystyczny, ZDMiKP, Port Lotniczy
II.4. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego - eBydgoszcz	- liczba użytkowników internetu	- 9.700	Telekomunikacja Polska, El-Net
II.5. Poprawa jakości przestrzeni publicznej	- powierzchnia obszarów poddanych rewitalizacji	- x	Urząd Miasta

Cele	Wskaźniki	Wartość bazowa (2003 rok)	Źródła informacji
II.6. Poprawa jakości i ciągłości dostaw wody oraz dalsza rozbudowa systemu wodociągowego	<ul style="list-style-type: none"> - długość sieci wodociągowych - jakość wody pitnej w zakresie parametrów: <ul style="list-style-type: none"> - fizyko-chemicznych - bakteriologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> - 897,5 km <p>zgodna z normą</p> <p>na 6.578 analiz ok. 9% wykazało przekroczenia normy</p>	Urząd Statystyczny, MWiK
II.7. Poprawa i ochrona środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none"> - długość kanalizacji sanitarnej - długość kanalizacji deszczowej - stan czystości wód powierzchniowych: <ul style="list-style-type: none"> Wisła, stanowisko: <ul style="list-style-type: none"> Łęgowo Fordon Brda, stanowisko: <ul style="list-style-type: none"> ujęcie „Czyżkówko” most Pomorski ujście do Wisły Kanał Bydgoski: <ul style="list-style-type: none"> połączenie z Brdą - emisja zanieczyszczeń w tym: <ul style="list-style-type: none"> - pyły - gazy - odpady niebezpieczne: <ul style="list-style-type: none"> - wykorzystane gospodarczo - unieszkodliwione - gromadzone tymczasowo - składowane 	<ul style="list-style-type: none"> - 472,9 km - 520,5 km <p>pozaklasowe pozaklasowe</p> <p>II klasa pozaklasowe pozaklasowe</p> <p>pozaklasowe</p> <ul style="list-style-type: none"> - 17,8tys. Mg 2,2tys. Mg 15,6tys. Mg 64,8% 26,6% 12,7% 0,7% 	Urząd Statystyczny, MWiK, ZDMiKP, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
II.8. Rozwój systemów energetycznych	<ul style="list-style-type: none"> - długość sieci ciepłej - długość sieci gazowej - długość linii WN - długość linii SN - długość linii nn - liczba stacji WN - liczba stacji SN/nn 	<ul style="list-style-type: none"> - 376,9 km - 560,9 km - 87,0 km - 897,6 km - 1303,1 km - 15 szt. - 876 szt. 	Urząd Statystyczny, gestorzy sieci
II.9. Budowa i rozbudowa nekropolii	<ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia cmentarzy komunalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - 30,7 ha 	Urząd Miasta

Cele	Wskaźniki	Wartość bazowa (2003 rok)	Źródła informacji
Cel III – Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi nowoczesnej gospodarki			
III.1. Pobudzenie do inwestowania w Bydgoszczy	- liczba firm z udziałem kapitału zagranicznego - wysokość nakładów na inwestycje/rok	- 437 - 901 mln zł	Urząd Statystyczny
III.2. Wspieranie aktywności gospodarczej istniejących podmiotów	- przychód ze sprzedaży wyrobów i usług na rok - liczba pracujących ogółem - liczba pracujących w sektorze przedsiębiorstw	- 8 057mln zł - 110.580* - 62 324	Urząd Statystyczny
III. 3. Efektywne wykorzystanie i rozwój potencjału ekonomicznego Bydgoszczy	- liczba podmiotów gospodarczych	- 47.895	Urząd Statystyczny
Cel IV – Stymulowanie rozwoju miasta jako ośrodka metropolitalnego o znaczeniu międzynarodowym, poprzez efektywne wykorzystanie i rozwój potencjałów: naukowego, kulturalnego, sportowego i turystycznego oraz partnerskie współdziałanie z samorządami miasta Torunia i gmin sąsiadujących			
IV.1. Utworzenie centrum kongresowego	- powstanie centrum	- x	Urząd Marszałkowski
IV.2. Rozwijanie kontaktów międzynarodowych z miastami siostrzanymi, zaprzyjaźnionymi i innymi	- liczba miast bliźniaczych - liczba miast zaprzyjaźnionych	- 7 - 3	Urząd Miasta
IV.3. Rozwój potencjału naukowego Bydgoszczy	- liczba funkcjonujących uczelni - liczba utworzonych uniwersytetów - liczba studentów	- 11 - x - 40 621	Urząd Statystyczny, uczelnie
IV.4. Rozwój potencjału kulturalnego Bydgoszczy	- nakłady z budżetu miasta na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego - udział w wydatkach budżetu miasta	- 12,5 mln zł - 1,98%	Urząd Miasta

Cele	Wskaźniki	Wartość bazowa (2003 rok)	Źródła informacji
IV.5. Rozwój potencjału sportowego i turystycznego Bydgoszczy	<ul style="list-style-type: none"> - liczba nowych obiektów sportowych - nakłady z budżetu miasta na sport i turystykę - udział w wydatkach budżetu miasta - baza noclegowa: <ul style="list-style-type: none"> - hotele - motele - schronisko młodzieżowe - campingi - pola biwakowe 	<ul style="list-style-type: none"> - x - 15,7 mln zł - 2,49% - 19 obiektów 1836 miejsc - 2 obiekty 78 miejsc - 1 obiekt 100 miejsc - 1 obiekt 120 miejsc - 1 obiekt 150 miejsc 	Urząd Miasta, Urząd Statystyczny
IV.6. Partnerskie współdziałanie z samorządami miasta Torunia i gmin sąsiadujących	- liczba wspólnych inicjatyw	- x	Urząd Miasta
Cel V – Wzmocnienie roli Bydgoszczy jako jednego z krajowych centrów usług			
V.1. Umocnienie rangi miasta jako siedziby administracji rządowej, samorządowej, sądowej i wojskowej	- liczba nowych instytucji	- x	Urząd Miasta
V.2. Promocja miasta, zwiększenie jego atrakcyjności i lokalizacyjnej konkurencyjności	<ul style="list-style-type: none"> - liczba odwiedzających (korzystający z noclegów), w tym: - turyści zagraniczni 	<ul style="list-style-type: none"> - 85.503* - 12.677* 	Urząd Statystyczny

Uwaga:

W przypadku braku informacji dla 2003 roku, wartość bazowa oznaczona gwiazdką () odnosi się do 2002 roku.*